

7. Bertolini Andrea. *Artificial Intelligence and Civil Liability*. 2020. 134 p. URL: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2020/621926/IPOL_STU\(2020\)621926_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2020/621926/IPOL_STU(2020)621926_EN.pdf) (дата звернення: 01.03.2021).

8. *European Parliament resolution of 20 October 2020 with recommendations to the Commission on a civil liability regime for artificial intelligence (2020/2014(INL))*. URL: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2020-0276_EN.html (дата звернення: 01.03.2021).

9. Velykanova M. M. *Artificial intelligence: legal problems and risks*. *Journal of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine*. 2020. 27(4). P. 185–198.

Зеліско А. В.,

*доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри цивільного права
Навчально-наукового юридичного ін-
ституту Прикарпатського національ-
ного університету імені Василя Сте-
фаника*

ДИСПОЗИТИВНІСТЬ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТОВ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ

Станом на сьогодні як світові, так і вітчизняні тренди зосереджені на тих правових формах ведення підприємництва, які надають можливість оперативно реагувати на динамічні процеси у економічних, соціальних та правових суспільних відносинах. Беззастережним лідером у цьому питанні, безсумнівно як для теоретиків, так і для практиків, залишається конструкція товариства з обмеженою відповідальністю. Європейська спільнота поміж своїх стратегічних напрямів трансформації наднаціонального законодавства ЄС та національних законодавств держав-членів ЄС, визначила регулювання приватних компаній з обмеженою відповідальністю у напрямі максимального спрощення їх створення та здійснення ними підприємницької діяльності у поєднанні із застосуванням ефективних механізмів захисту прав та інтересів як членів компанії, так і її кредиторів. Підхопила у свій час означений тренд і наша держава в межах імплементації законодавства України до стандартів ЄС.

Уже тривалий станом на сьогодні період відповідних теоретичних та прикладних напрацювань у цій площині має відповідні об'єктивовані

результати, відображені у прийнятті нових нормативно-правових актів, у тому числі, Закону України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю».

Комплексний аналіз Закону України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» дає можливість зробити висновок, що даний нормативний акт побудований на засадах диспозитивності правового регулювання таких товариств. Безумовно, що з погляду правового конструювання ТОВ як максимально зручної форми підприємницької діяльності для засновників, учасників, такий підхід є виправданим. Питання регулювання корпоративних відносин в ТОВ в даному випадку постають у площині природи такої диспозитивності – беззастережної чи відносної. Розгляд окремих положень Закону свідчить про тенденційність законодавця у напрямі беззастережної диспозитивності. Наприклад, норми Закону щодо сплати вкладів до статутного капіталу. Згідно частини 1 статті 14 встановлено скорочений, порівняно із нормами попереднього законодавства, строк для сплати вкладу до статутного капіталу – шість місяців з дати державної реєстрації товариства. Однак, потрібно враховувати те, що зазначена частина статті містить застереження – якщо інше не передбачено статутом. Такого роду застереження є проявом диспозитивності регулювання діяльності ТОВ, що відображається у наявності можливості встановлення на локальному рівні (у статуті) альтернативного порядку внесення вкладів засновниками. При цьому, потрібно враховувати, що формулювання «якщо інше не передбачено статутом» дозволяє припускати можливість не лише скорочення запропонованого у Законі строку, але і його збільшення. Жодних меж щодо зазначених строків законодавчо не визначено. Видається, що із позиції законодавчої техніки доцільним є окреслення меж можливих строків сплати вкладів до статутного капіталу, зокрема, максимально можливого строку. Видається, що така потреба зорієнтована як на охорону і захист прав та інтересів самого товариства як окремого суб'єкта правовідносин, так і кредиторів товариства. До речі, якщо звернутися у цих питаннях до трендів у трансформації законодавства ЄС щодо регулювання товариств, то останнє починає тяжіти в сторону якраз охорони і захисту прав та інтересів не стільки учасників, скільки самої компанії та третіх осіб – кредиторів.

Подібні прийоми законодавчої техніки щодо окреслення меж строків, у рамках яких засновники (учасники) матимуть варіанти альтернативної поведінки характерне для вітчизняного корпоративного законодавства.

Зокрема, такого роду застосування диспозитивності можемо віднайти у Законі України «Про акціонерні товариства». Зокрема згідно із ч. 3 ст. 7 Закону «переважне право акціонерів на придбання акцій, що продаються іншими акціонерами цього товариства, діє протягом двох місяців з дня отримання товариством повідомлення акціонера про намір продати акції, якщо коротший строк не передбачено статутом товариства. Строк переважного права, передбачений статутом товариства, не може бути меншим ніж 20 днів з дня отримання товариством відповідного повідомлення». Як бачимо, законодавець встановлює загальний строк у два місяці і дозволяє на диспозитивних засадах змінити його за допомогою локального правового регулювання у статуті. Однак можливість таких змін існує до певних мінімальних лімітів у 20 днів. Такого роду законодавчі прийоми можуть бути оцінені як прояви саме відносної диспозитивності. Видається, що остання є більш конструктивною у регулюванні тих питань товариств, які пов'язані із формуванням статутного капіталу та його подальшою зміною, із вартістю власних активів товариства тощо. Майнові аспекти діяльності ТОВ, з огляду на універсальність його як конструкції для підприємництва, є важливими для якісної охорони та захисту прав та інтересів компанії і пов'язаних із нею осіб.

Зозуляк О. І.,

доктор юридичних наук, доцент, професор кафедри цивільного права ННЮІ Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ІНСТИТУТУ ЮРИДИЧНОЇ ОСОБИ У КОНЦЕПЦІЇ ОНОВЛЕННЯ ЦИВІЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ

Останнім часом увага науковців-цивілістів прикута до проблематики, що пов'язана із процесом рекодифікації цивільного законодавства України з метою усунення прогалин та колізійного регулювання, а в центрі обговорень опинилася представлена авторським колективом Концепція оновлення цивільного Кодексу України.

Певні новації Концепції стосуються також інституту юридичної особи, до характеристики основних з яких перейдемо далі. Так, зміст